

Liito-orava

Myllypuron teollisuustontilla

Tampereella

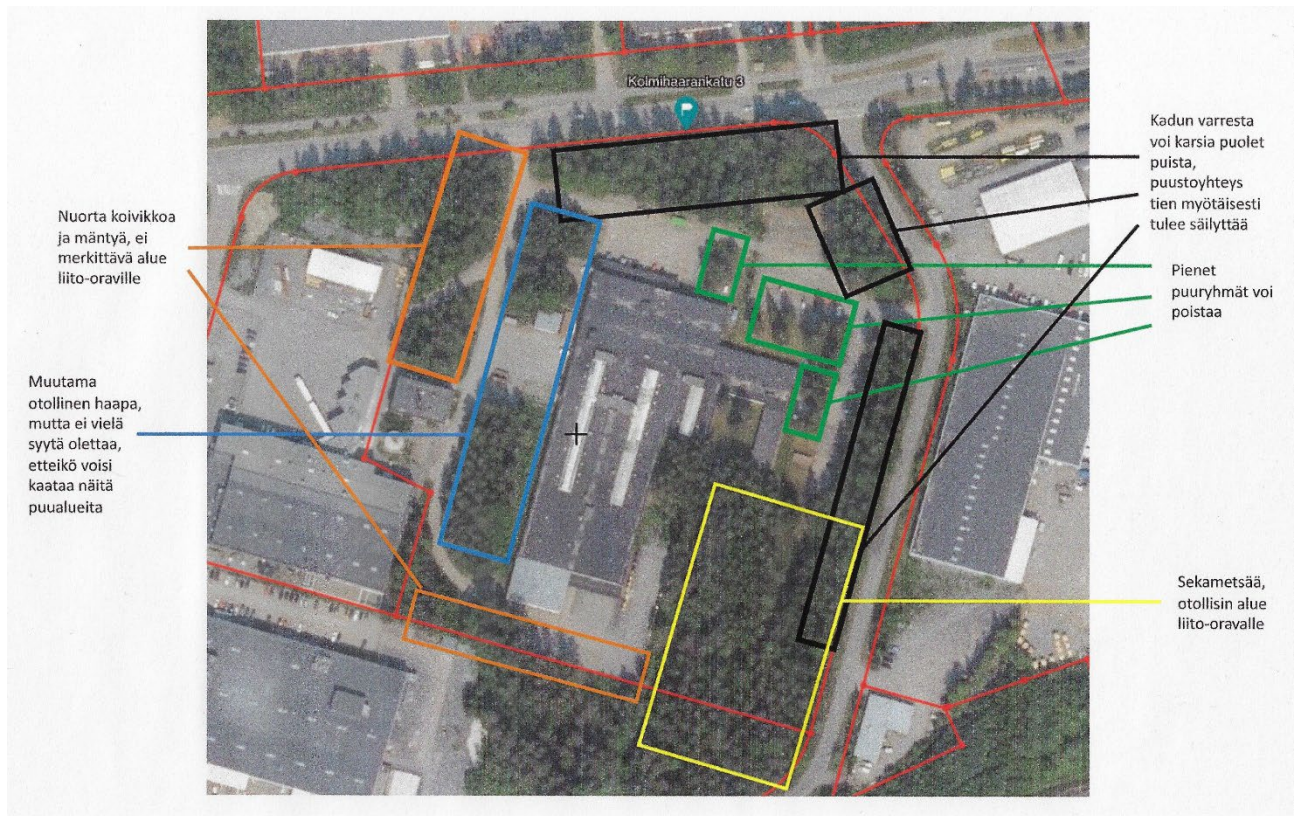
Lasse Kosonen

Tmi Luonto-Lasse

1. Johdanto

Sain tehtäväkseni inventoida Tampereen länsipuolella Myllypurossa sijaitsevan teollisuustontin mahdolliset liito-oravan (*Pteromys volans*) esiintymispaikat. Alueelta on vanhoja esiintymistietoja liito-oravista. Ilmeisesti liito-oravat ovat käyttäneet alueen metsälaikkuja kulkureitteinä alueelta toiselle. Koska teollisuusalueelle haluttiin mm. laajentumista, joka edellytti tonteilla kasvavien puiden poistoa, katsottiin tarpeelliseksi inventoida liito-oravien nykytila alueella: onko kulkureitti edelleen liito-oraville toimiva? Löytyykö jätöksiä alueelta liito-oravan olemassaolon varmistamiseksi? Esiintyykö alueella liito-oravia?

Kiitokset Joni Raiviolle valokuvista ja retkiseurasta.

Kartta 1. Myllypuron teollisuusalue – liito-oravien potentiaalinen esiintymisalue. Sinisellä, oranssilla ja vihreällä rajatut alueet inventoitiin syksyllä 2023. Mustalla sekä keltaisella rajatut alueet inventoitiin keväällä 2024.

2. Liito-orava Suomen laissa

Liito-orava on Suomessa luonnonsuojelulailla rauhoitettu. Sitä ei saa tappaa, ottaa eläiksi tai häiritä sen pesiessä, eikä kuolleita yksilöitä saa säilyttää ilman viranomaisten lupaa. Laji kuuluu Suomen kansainvälisiin vastuulajeihin eli Suomella on kansainvälinen vastuu sen säilyttämisestä.

Liito-orava kuuluu Euroopan unionin luontodirektiivin tiukasti suojeltujen lajien IV(a) -listalle, jonne luetteloitujen lajien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty. Sen seurauksena liito-oravan asuttamilla paikoilla täytyy suorittaa erityistoimenpiteitä, kun metsää suunnitellaan kaadettavaksi tai maisemaa muuten muutettavaksi.

Maa- ja metsätalousministeriön ja ympäristöministeriön asettaman työryhmän vuonna 2004 laatimien ohjeiden mukaan uudistushakkuissa on liito-oravan pesäpuun ympärille jätettävä hakkaamatta vähintään 10–15 metrin alue. Liito-oravalle on myös varmistettava kulkuyhteys puuryhmästä läheisiin metsiin esimerkiksi jättämällä hakkuuaukealle puista riittävän tiheä rivi.

3. Syksyn inventointi

Sain tehtäväkseni inventoida Tampereen länsipuolella sijaitsevan Ikurin Myllypuron Kolmihaarankadun, Joentaustankadun ja Kaapelikadun rajaaman teollisuustontin mahdolliset liito-oravan pesä- tai oleskelupuut, koska tontilla oli tarkoitus suorittaa hakkuita ja muita puiden poistoja (kartta 1.). Lokakuun käynneillä en tarkkaillut jätöksiä, koska niitä on syksyllä hankala havaita lumettomasta maasta, koska ulostejätökset ovat maan värisiä.

Kevättalvella 2024 oli inventoitavana mahdollinen kulkuyhteys tontilta etelään ja pohjoiseen päin. Ajankohta on silloin otollinen, koska lumisesta maaperästä on helppo huomata liito-oravan papanaryhmät, jotka ovat sinapinkeltaisia ja riisinjyvän kokoisia.

Kävin 12.10.2023 selvitysalueella inventoimassa teollisuusalueen sisällä olevat pienet alueet, jotka on tarkoitus hakata lähiaikoina. Jaoin alueet lohkoihin (oranssilla, vihreällä ja sinisellä rajatut alueet) (ks. kuva 1.) ja laskin eri puulajit lohkoilla. Puulajien määrät lohkoilla ovat taulukossa 1. Luvut eivät ole aivan täsmällisiä, koska en laskenut lukuun mukaan ohuita, nuoria puita, jotka olivat lähinnä vesoja tai kuusen näreitä. Eniten puustoa oli sinisellä rajatuilla alueilla. Eniten oli kuusia ja rauduskoivuja. Muutamia todella isoja haapojakin täällä oli.

Etsin puista kiikarien avulla myös koloja ja risupesiä, jotka voisivat toimia liito-oravan pesäpuina, mutta tuloksetta.

Tuloksien perusteella en näe estettä tehtäville hakkuille näillä osa-alueilla, mutta kevättalvinen inventointi varmistaa liito-oravan elinmahdollisuudet koko selvitysalueella. Nämä osa-alueet olivat pääasiallisesti hakattuja jo keväällä 2024.

Syksyn inventoinneista on jo aikaisemmin jätetty väliraportti, jonka perusteella puiden poistoa oli jo tehty.

4. Kevään inventointi

Keväällä, 8.4. 2024 käytiin läpi teollisuusalueen itäosat Joentaustankadun varressa. Alueet jaettiin A, B, C ja D-lohkoihin. Menetelmä oli vastaavanlainen kuten edellisenä syksynä. Kierrettiin koko alue ja etsittiin liito-oravan papanoita puiden tyviosista. Kartassa 2. on merkitty myös kuljettu reitti. Valitettavasti reitin taltioiminen epäonnistui A- ja B-alueilla teknisten ongelmien vuoksi. Alueelta tarkastettiin erityisesti isojen ja isohkojen haapojen alustat, isojen kuusien alustat ja harkitusti koivujen tyviä. Haavat katsottiin kaikki, koivuja ja kuusia harkitummin. Alueen haavat on merkitty karttaan 2. Mäntyjen alustoja ei tarkastettu, koska liito-orava ei yleensä käytä mäntyjä oleskeluun. Haavoista pyrittiin etsimään edelleen mahdollisia pesimäkoloja ja oravan vanhoja risupesiä, joilla voi olla merkitystä liito-oravan esiintymiselle.

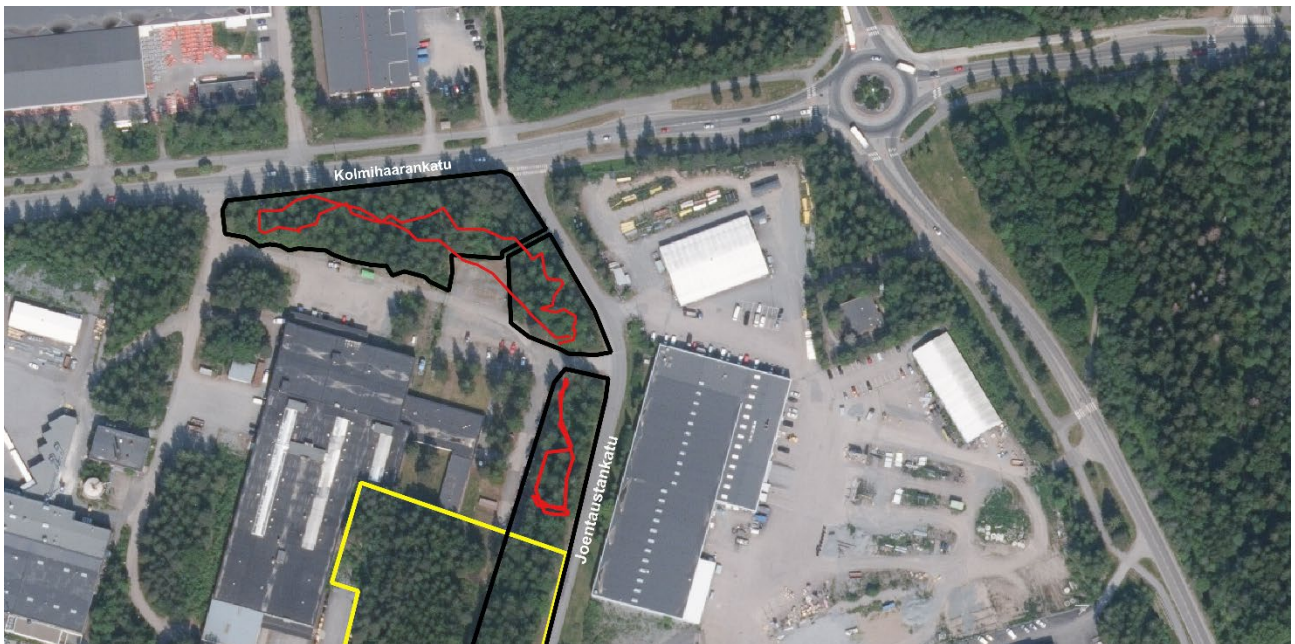

Kuva 1. Isojen haapojen tyviosat on tutkittava tarkasti. Kuva: Joni Raivio.

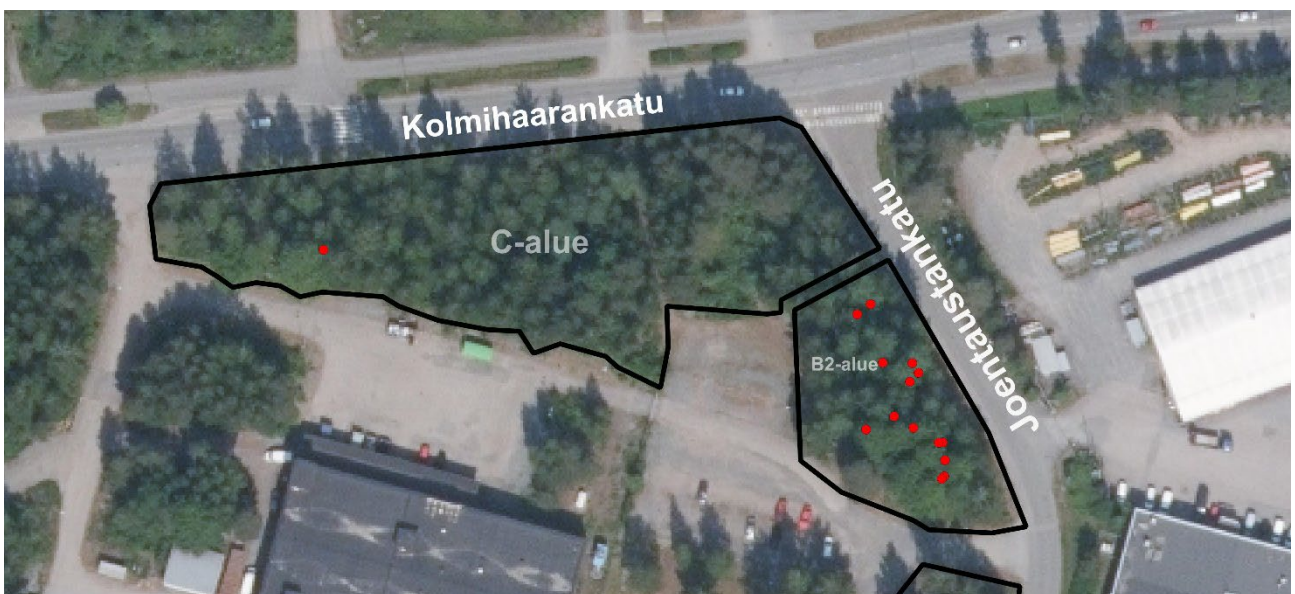

Itäiset lohkot olivat sekametsäisiä, osaksi kosteapohjaisia alueita, joissa kasvoi pääasiassa koivuja. Myös kuusia oli koivujen lomassa kohtalaisesti. Haapoja – myös isoja – oli myös ryhminä. Suurin määrä, 16 kpl kohtaisen suurien haapoja kasvoi välittömästi Joentaus-tankadun varressa ison parkkipaikan kupeessa (ks. kansikuva). Muun puuston seassa oli harvakseltaan mäntyjä ja lehtipuustoa, kuten harmaaleppiä, raitoja ja jopa yksittäinen tammi. Haaparyhmät ja yksittäiset haavat merkittiin kartalle (kartat 3. ja 4.)

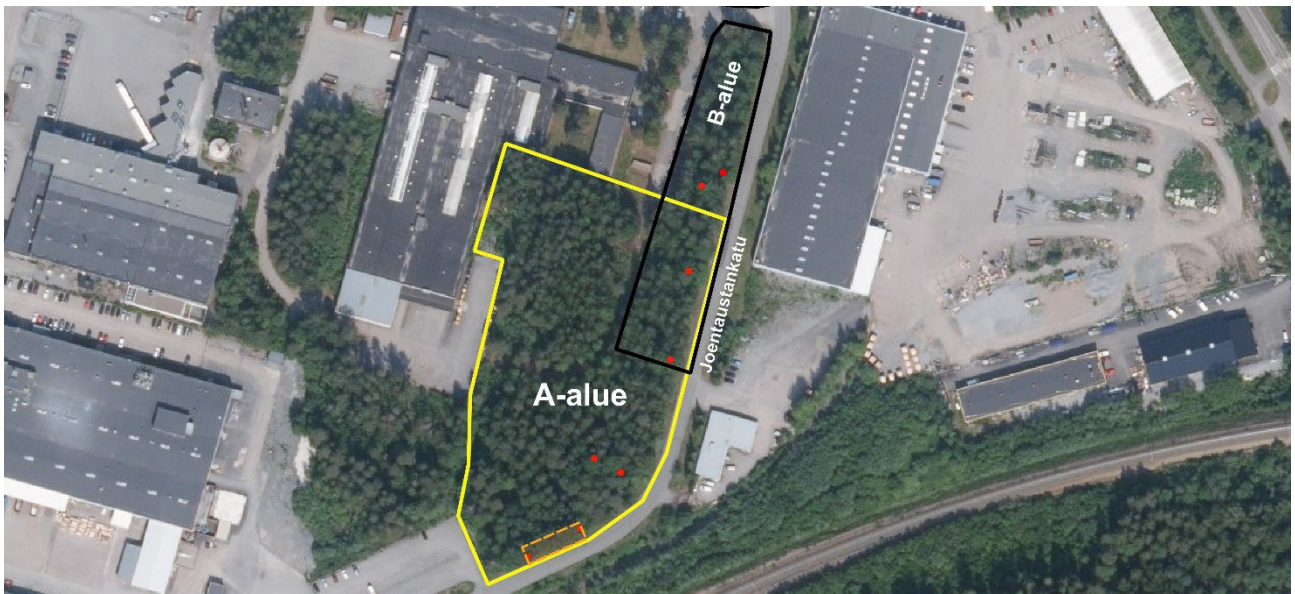
Kolmihaarankadun varren metsäalue oli valtaosaksi jo harvennettua koivikkoa, jossa oli muutamia kuusia, yksi hyvin järeä haapa ja yllä mainittu tammi.

Kartta 2. Alueella kuljetut reitit (punainen viiva).

Kartta 3. Haapasiintymät B2- ja C-alueella. Yksi piste on yksi haapa.

Kartta 4. Haapaesiintymät A ja B-alueella. A-alueen eteläosassa olevan suorakaiteen muotoisen alueen sisällä oli 16 isoa haapaa.

5. Tulokset

Alue kierrettiin tarkasti, mutta liito-oravista ja niiden ulostejätöksistä ei havaittu jälkeäkään. Myöskään puista ei löydetty kiikarilla etsimällä mahdollisia pesäkoloja tai risupesiä. On tietenkin mahdollista, että alueen Joentaustankadun varren metsäkaista toimii edelleen esim. kulkureittinä muille alueille.

Liito-orava voi kyllä käyttää hyvinkin rakennettuja alueita siirtymiseen, kuten viimeaikainen havainto Hotelli Tornilta osoittaa. Aikaisemmilta vuosilta on havaintoja kaupungin keskusta-alueelta mm. Hämeenpuistosta ja Tuomiokirkonpuistosta.

Teollisuusalueelta on hyvin lyhyt matka itäpuolella olevalle Myllypuron luonnonsuojelualueelle, joka on pitkänomainen lehtomainen alue ja kuuluu valtakunnallisen lehtojensuojeluohjelman kohteisiin. Alueelta on vanhoja liito-oravahavaintoja.

Varsinaista estettä hakkuiden toteuttamiselle ei tämän tutkimuksen perusteella ole, mutta silti suosittelen Joentaustankadun varren haapojen täydellistä säästämistä ja muun puuston harventamista harkiten, että puustoyhteys edelleen säilyy toimivana.